

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Genetyczne uwarunkowania zaburzeń psychicznych, PG_00152025						
Kierunek studiów	Psychologia (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2025 r.		Rok akademicki realizacji przedmiotu		2028/2029		
Poziom kształcenia	jednolite magisterskie		Grupa zajęć		Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć z obszarów nauk humanistycznych lub nauk społecznych		
Forma studiów	stacjonarne		Sposób realizacji		na uczelni		
Rok studiów	4		Język wykładowy		polski		
Semestr studiów	7		Liczba punktów ECTS		3.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki		Forma zaliczenia		egzamin		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Biologii						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr hab. Anna Wysocka				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		10.0		50.0	90
Cel przedmiotu	Zapoznanie studentów z podstawami genetyki, w tym genetyki zachowania. Zrozumienia podstawowych praw dziedziczności, zmienności genetycznej, mechanizmów funkcjonowania/współdziałania genów, relacji: genotyp - fenotyp. Zrozumienie mechanizmów dziedziczenia chorób o różnych uwarunkowaniach genetycznych: mono-i poligenowych, głównie zaburzeń psychicznych . Poznanie metod badawczych w genetyce zachowania.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Effekt kierunkowy	Effekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[PSYCHJ5_K01] Ma pogłębioną świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego rozwoju osobistego i zawodowego	rozumie konieczność współpracy z zespołem specjalistów z dziedziny medycyny i żywienia dla prawidłowej diagnozy i terapii pacjenta	[SK8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
	[PSYCHJ5_U05] Posiada pogłębione umiejętności prezentowania własnych pomysłów, wątpliwości i sugestii, popierania ich rozbudowaną argumentacją w kontekście wybranych perspektyw teoretycznych, poglądów różnych autorów, kierując się przy tym zasadami etycznymi	potrafi zastosować wiedzę o określonych zaburzeniach genetycznych w rozszerzenie kryteriów diagnostycznych i dostosowaniu podejścia terapeutycznego do pacjenta	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SU3] opracowanie tekstowe/ praca pisemna [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SU5] realizacja zadania problemowego [SU8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
	[PSYCHJ5_U08] Potrafi sprawnie posługiwać się wybranymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania podejmowanych działań praktycznych	potrafi przeprowadzić analizę rodowodu cechy uwarunkowanej monogenowo; rozwiązuje proste zadania genetyczne	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SU3] opracowanie tekstowe/ praca pisemna [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SU5] realizacja zadania problemowego [SU8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
	[PSYCHJ5_U04] Potrafi w sposób klarowny, spójny i precyzyjny wypowiadać się w mowie i na piśmie w języku polskim i języku obcym, posiada umiejętność konstruowania rozbudowanych ustnych i pisemnych uzasadnień na tematy dotyczące różnych zagadnień psychologicznych z wykorzystaniem różnych ujęć teoretycznych, korzystając z dorobku zarówno psychologii, jak i innych dyscyplin naukowych	dyskutuje na temat współczesnych problemów genetycznych	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SU3] opracowanie tekstowe/ praca pisemna [SU5] realizacja zadania problemowego [SU8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
	[PSYCHJ5_K06] Odnacza się odpowiedzialnością za własne przygotowanie do pracy, podejmowane decyzje i prowadzone działania oraz ich skutki, czuje się odpowiedzialny wobec ludzi, dla których dobra stara się działać, wyraża taką postawę w środowisku specjalistów i pośrednio modeluje to podejście wśród innych	zachowuje ostrożność w wyrażaniu opinii na temat niepełnosprawności intelektualnej u osób z zaburzeniami genetycznymi; jest empatyczny i zorientowany na udzielanie wsparcia pacjentom z genetycznymi zaburzeniami rozwoju	[SK8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
	[PSYCHJ5_W11] Ma uporządkowaną wiedzę na temat zasad i norm etycznych oraz etyki zawodowej; zna prawne, organizacyjne i etyczne uwarunkowania wykonywanej działalności zawodowej	rozumie, iż na indywidualność człowieka mają wpływ zarówno geny, jak i środowisko; rozumie prawa genetyki człowieka i mechanizmy dziedziczenia chorób genetycznych, w przebiegu których występują zaburzenia natury psychiczne; zna główne metody badawcze genetyki zachowania z uwzględnieniem metod molekularnych	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SW2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SW5] realizacja zadania problemowego

	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[PSYCHJ5_U02] Potrafi wykorzystywać i integrować wiedzę teoretyczną z zakresu psychologii oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizy złożonych problemów psychologicznych, wychowawczych, pomocowych czy terapeutycznych, a także diagnozowania i projektowania działań praktycznych	potrafi ocenić potencjalny udział czynników genetycznych w zaburzeniu psychicznym w kontekście terapii pacjenta	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SU3] opracowanie tekstowe/ praca pisemna [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SU5] realizacja zadania problemowego [SU8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
	[PSYCHJ5_W06] Ma pogłębioną wiedzę na temat rozwoju człowieka w cyklu życia zarówno w aspekcie biologicznym, jak i społecznym	rozumie rolę genów w rozwoju człowieka; potrafi zdefiniować podstawowe pojęcia genetyczne w aspekcie zaburzeń rozwoju; opisuje wybrane jednostki chorobowe	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SW2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SW5] realizacja zadania problemowego
Treści przedmiotu	Wprowadzenie do genetyki człowieka, w tym genetyki zachowania: I i II prawo Mendla; analiza rodowodów; współdziałanie alleliczne i niealleliczne genów; geny szkodliwe; odziedziczalność; antycypacja genetyczna; imprinting genomowy; cechy sprzężone, ograniczone i związane z płcią; genetyka cech ilościowych. Metody badawcze genetyki zachowania. Podstawy genetyki molekularnej: budowa DNA i ekspresja genów; organizacja genomu człowieka; techniki molekularne stosowane w badaniach genetycznych. Czynniki genetyczne w etiologii zaburzeń psychicznych i niepełnosprawności intelektualnej: rodzaje i przyczyny mutacji; zaburzenia dziedziczone monogenowo; zaburzenia wynikające z aberracji chromosomowych; zaburzenia o podłożu poligenowym. Dziedziczenie pozagenowe: epigenetyka. Dziedziczenie mitochondrialne.		
Wymagania wstępne i dodatkowe			
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	aktywność na zajęciach	0.0%	10.0%
	pisemne wytwory pracy studenta na zajęciach	0.0%	10.0%
	test końcowy (egzamin)	51.0%	80.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	Bal J. Biologia molekularna w medycynie Elementy genetyki klinicznej. PWN Warszawa, 2011. Boczowski K. Zarys genetyki medycznej. PZWL Warszawa, 1990. Brooker R. (ed.) Genetics: Analysis and Principles, 6-th edition. Mc Graw Hill. 2017 Charon K. M., Świtoński M. Genetyka i genomika zwierząt. PWN Warszawa, 2019 Korf, B. R. Genetyka człowieka. Rozwiązywanie problemów medycznych. PWN Warszawa, 2003. Oniszczenko W., Dragan W.Ł. Genetyka zachowania w psychologii i psychiatrii. Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa, 2008. Piątkowska B., Goc A., Dąbrowska G. Zbiór zadań i pytań z genetyki, cz. I Genetyka ogólna. Wydawnictwo UMK, Toruń 1998. Plomin, R., DeFries, J.C., McClearn, G.E., McGuffin, P. Genetyka zachowania. PWN, Warszawa, 2001. Rybakowski, J., Hauser, J. (red). Genetyka molekularna zaburzeń psychicznych. Polskie Towarzystwo Psychiatryczne, Kraków, 2002
	Uzupełniająca lista lektur	Charon K. M., Świtoński M. Genetyka zwierząt. PWN Warszawa, 2006. Węgleński P. Genetyka molekularna. PWN Warszawa, 2012. Drewa, G. Podstawy genetyki dla studentów i lekarzy. Volumed Wrocław, 1995. Krebs J.E., Goldstein E.S. Kilpatrick S.T. Lewin's GENES XII. Jones & Bartlett Learning; 12th Edition. 2017. Wysocka A., Lipowska M., Kilikowska A. 2010. Genetics in solving dyslexia puzzles: the overview. Acta Neuropsychologica, 8(4): 315-331 Wysocka A., Lipowska M. 2010. Genetyczne podłoże współwystępowania ADHD i dysleksji rozwojowej. Psychiatria i Psychologia Kliniczna, 10 (3): 188-193 Zawadzki, B. Temperament-geny i środowisko. Porównania wewnątrz- i międzypopulacyjne. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2002
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	1. Fenyloketonuria jest chorobą genetyczną uwarunkowaną przez autosomalny allel recesywny. Zdrowa para rodziców ma dziecko z fenyloketonurią. Jakie jest prawdopodobieństwo urodzenia się zdrowego dziecka dla tej pary? a. 1/8 b. 1/4 c. 3/4 d. 1/16	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.